

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Ulosottolaitoksessa sähköistä asiointia on pitkään kehitetty ja kehitetään edelleen. Ulosottolaitoksen asiakas- ja asiamäärissä sähköisten palveluiden ja digitaalisen asioinnin lisääminen on keino parantaa palvelukykyä, mutta myös osaltaan keino vastata yhä kiristyviin taloudellisiin kehyksiin. Esityksen mukaisilla tavoitteilla edellytykset sähköiseen asiointiin mahdollisesti paranevat. Toisaalta esityksen mukaiset uudet tunnistautumistavat ja niiden mahdollistaminen ulosottolaitoksessa aiheuttavat kustannuksia.

Ulosottolaitoksessa on käytössä sähköinen asiointi, jonka käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista. Ulosoton asiakkaat käyttävät asiointipalvelua yleensä pankkitunnuksilla, mikä on käytännössä osoittautunut suhteellisen toimivaksi ratkaisuksi. Tämän lisäksi ulosottomenettelyssä on arkipäivän fyysisissä asiakaskontakteissa tarve varmistaa asiakkaan henkilöllisyys. Esityksen mukaiset tunnistautumistavat antavat uusia välineitä henkilöllisyyden varmistamiseen. Ulosottolaitoksen näkökulmasta asiointissa nykyisin käytössä olevia tunnistautumistapoja voidaan kuitenkin pitää riittävinä. Puhelinasiakkaiden henkilöllisyyden varmistamisessa on nähtävissä kehittämistarpeita.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyydestä

-

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

-

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

-

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-
Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

-
Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

Ulosoton sähköisessä asiointissa käytetään Suomi.fi-palvelun tunnistautumista. Jos tähän rajapintaa tulee muutoksia tai tarvitaan uusi rajapinta, tulee tästä kuluja Ulosottolaitokselle. Riippuen mm. teknisistä valinnoista karkealla tasolla arviolta 50 000 – 200 000 euroa. Jos muutoksia tarvitaan enemmänkin sähköisen asiointin käyttövaltuushallintaan, niin summa saattaa jopa nousta edellä mainitusta.

Ulosottolaitoksessa mobiiliapplikaatiota käytettäisiin tunnistautumiseen esimerkiksi ulosottoselvitystä varten. Riippuen siitä, miten mobiiliapplikaatio toimii, henkilöllisyyden varmentamisen kehittämiskulut voivat olla 50 000 – 150 000 euroa. Jos esim. DVV:ltä haettaisiin samalla muutakin tietoa kuin henkilöllisyyden varmenne, niin tietojen vienti järjestelmiin aiheuttaa lisäkuluja. Mikäli mobiiliapplikaatiota pitää pystyä lukemaan, esim. QR-koodin, aiheutuu tästä lisäkuluja sekä järjestelmä- että laitetasolla.

Lisäksi Ulosottolaitoksessa olisi tarve liittää digitaalisen henkilöllisyyden tunnistaminen ulosottoselvityksen sähköistä allekirjoitusta varten. Tähän liittyvä tiedonvaihdon rakentamisen kustannus olisi Ulosottolaitoksen osalta 100 000 - 300 000 euroa.

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-
Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

Tietoteknisellä tasolla kyllä, joskin yksityiskohdat ovat epäselviä ja voivat vaikuttaa lopputulokseen.

Tietosisällön osalta on epävarmuutta. Jos henkilöt pääsevät itse päättämään, mitä tietoja itsestä viranomaisten rekisteriin tallennetaan, saadaanko kaikki tarvittavat tiedot viranomaisten käyttöön tarvittaessa?

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

Ehdotuksella on vaikutusta Ulosoton sähköisen tunnistautumiseen, jos uudistus muuttaa/laajentaa esim. Suomi.fi -palvelun tunnistautumispalvelua tai Suomi.fi Viestit -palveluiden käyttöä.

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

Tarve kehittää uusia rajapintoja tai niiden laajennuksia sekä muuttaa järjestelmien osia itse tunnistuksen että käyttäjähallinnan osalta. Todennäköisesti tarvitaan jonkinlaisia digitaalisen henkilöllisyyden lukemiseen tarvittavia välineitä, myös vaihtoehtoisen henkilöllisyyden tunnistautumisvälineen kanssa.

Tunnistuspalveluiden toteutus, tietojen vaihtotavat, vaikuttavat paljon toteutukseen.

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvasuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

Tietoturva otettu hyvin huomioon tunnistaumisessa (vahva tunnistauminen). Mutta esim. luottamusverkoston 3. osapuolen toimijoiden tiedon tallennuksessa ja tietosuojassa voi olla ongelmia.

Muut kommentit

-

Talvitie Tommi
Ulosottolaitos / valtakunnanvoudin kanslia